

Nr 7.

An. XIII
1889.Gherl'a
Aprilu
1.

AMICULU FAMILEI

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU - LITERARIU CU ILLUSTRATIUNI.

Episcopulu JOANU POPASU.

1808—1889.

Joanu Popasu s'a nascutu in Brasïovu la 20 Decembre 1808 din o familia evlaviósa, venita in Transilvani'a din Tiér'a românesca. Densulu fû crescutu de micu in moravuri crestinesci. Cea de-antâiu invetiatura a primitu-o dela unu unchiu alu seu, care 'lu invetiã a ceti si a scrie românesce, fiendu-cã scóle poporale române esistãu numai dupa nume pre tîmpulu acel'a in Brasïovu. Dupa ace'a, in lips'a de scoli secundare românesce, a cercetatu scól'a grecésca de acolo perfectionându-se in limb'a clasica grecésca. Studiele gimnasiale le-a facutu parte la gimnasiulu sasescu din Brasïovu, parte la gimnasiulu rom. cat. din Sibiu; ér' filosofi'a a terminatu-o la Clusiu in liceulu rom. cat. la anulu 1832. In anulu urmatoriu si-a continuatu studiile la universitatea din Vien'a, unde cá ascultatoriu de teologie si cá alumnu in convictulu c. r. de atunci a sfîrsitu cursulu teologicu de 4 ani la 1836 cu succesu stralucitu. Inzestratu cu cunoscintie atãtu de eminente se reintórse densulu in patria. Epis-

copulu de atunci alu Transilvaniei Vasiliu Mog'a convingundu-se despre cunoscintiele bogate, talentulu eminentu si inim'a nobila a tînerului Joanu Popasu, 'lu aplicã mai antãiu de secretariu episcopescu, apoi dupa ace'a 'lu hirotoni in diu'a de sântii 40 de martiri de diaconu la 1837, ér' dupa 4 dile de presbiteru si anume cá celibe. Scurtu tîmpu dupa acést'a in lun'a lui Martie fû alesu, intaritu si instalatu tînerulu presbiteru de parochu in Brasïovu la beseric'a mare a sântului Nicolae din Scheiu, ér' in lun'a lui Maiu a acestui anu fû denumitu de protopresbiteru alu tractului alu doilea si cu finea lui Iuniu 1838 alu tractului antãiu alu Brasïovului. Indata dupa introducerea dînsului de parochu alu comunei gr. or. din Brasïovu si de protopresbiteru alu protopopiatului alu II. alu Brasïovului vedemu introducundu-se schimbari binefacutóre pentru comuna si pentru tractu. Dela 1843 lucrã necontentitu la impreunarea scóleloru comunei besericesci române din cetate cu ale basericei sântului

Nicolae din suburbiulu Scheiu. La propunerea sî in urm'a staruintîloru s'ale se cumpèrã din contribuiriile proprie sî ale fruntaşiloru romani brasîoveni unu locu, unde se afla astadi gimnasiulu completu românescu, scólele poporale de ambele sexe, scólele reale si comerciale. Intre anii 1850 sî 1862 a organizatu cu mari ostenele invetiamentulu in comunele apartîenetóre de tractu sî a datu instructiunei publice unu aventu imbucuratori; ér' in Brasîovu se zidi asîediamentulu monumentalu amintitu, adeca gimnasiulu celu mare, prin care devení acestu orasiu unu centru, unu foculariu de cultura, fiendu-cã din tóte partîle locuite de români au primitu sî primescu o multîme de tîneri instructiunea in limb'a stramosiésca. In anulu 1863 intrãndu binemeritatu protopresbiteru Joanu Popasu in clerulu monachalu fû inaintatu la demnitatea de archimandritu sî presîedinte alu consistoriului românescu din Transilvani'a in casu de absentîa a episcopului diecesanu.

Pre tîmpulu acest'a o séma de barbati mari sî neuitati, esîti din sînnulu poporului nostru, lucráu prin nespuse ostenele, jertfe sî lupte pînã pentru restaurarea vechei metropolie gr. or. — Intre acesti barbati ocupa unu locu de frunte sî Joanu Popasu, cà-ci in mai multe rînduri fûse insarcinatu dimpreuna cu altii a presentã la inaltulu tron cererile drepte ale natiunei romanesci. In 24 Decembre 1864 decretã Prea gratiosulu nostru Monarchu restabilirea metropoliei gr. or., sî pentru nou infiintiat'a diecesa româna a Caransebesiului denumí prin diplom'a imperiala din 6 Iulie 1865 de episcopu gr. or. pre distinsulu archimandritu sî protopresbiteru alu Brasîovului, Joanu Popasu. In diu'a Adormirei Maicei D.-lui aceluiaşiu anu fû chirotonitu de episcopu in beseric'a mare din Resînari de càtra nemoritoriulu metropolitu Andreiu Siagun'a cu asistintîa episcopului din Aradu Procopie Ivacicovici; éra in 31 Octobree c. v. a fostu introdusu sî instalatu serbatoresce in scaunulu episcopescu prin comisariulu generalu Benkõ sî prin episcopulu Aradului cá mandatariu metropolitanu. Dupa acést'a introducere solemna, luãndu Prea Sânti'a S'a cârm'a diecesei 'si incepù activitatea cu unu zelu apostolescu, cu o sirguintîa de fieru sî cu o rara abnegatiune. In prim'a Novembre a acestui anu se deschise

cursulu institutului teologicu stramutatu dela Versietiu, care fû organizatu din nou. Prea Sânti'a S'a se ingrigì curêndu a pune capetu abusuriloru incuibate in tîmpurile de trista amentire sî regulã administrati'a prin mesuri energice sî potrivite. In a. 1866 luã dispositiuni pentru introducerea conferintîloru invetiatoresci compunêndu singuru elaboratulu de instructiune. Prin deosebit'a sî eminent'a organizatiie interna, ce s'au datu conferintîloru invetiatoresci, s'au redicatu in modu fôrte insemnatu nivelulu culturalu alu invetiatorimeii din dieces'a Caransebesiului sî invetiamentulu in scólele elementare au primitu unu sboru atãtu de imbucuratori, încãtu ne pôte serví toturorù spre mângaiere adeverata sî spre fala indreptatita. Prin contribuiriile materiale insemnate sî prin staruintîele Prea Sântiei S'ale s'au infiintiatu sî reuniunea invetiatoriloru din intrêga dieces'a, care înca este unu factoru puternicu pentru infflorirea instructiunei.

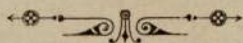
Averea episcopiei constã la inceputu din o casa ruinata, numita resîedintî'a vechia, din o móra de valóre neinsemnata sî din 21 jugere de pamîntu. Prin iniciativ'a Prea Sântiei S'ale se cumpèrã dela erariulu militariu cas'a din Caransebesiu numita acum resîedintîa episcopésca cu pretîulu moderatu de 16.000 fl.; s'au pusu basa sî s'au creatu diverse fonduri diecesane, cari fura predate in 1870 primului Sinodu eparchialu spre administratiie sî cari au sporitu pîna adi considerabilu, déca avemu in vedere seraci'a credintiosiloru sî scurtîmea tîmpului. Prin despartîrea hierarchica de càtra Sêrbi efepuita mai cu séma prin staruintî'a Prea Sântiei S'ale, s'a recâscigatu pentru beseric'a sî némulu românescu, 25.000 de suflete aprópe pierdute. In anulu 1876 s'au infiintiatu, desî cu mari greutati, institutulu pedagogicu diecesanu; ér' in anulu 1886 totu in urm'a nisuintîloru neoboşite ale Prea Sântiei S'ale se aduse la Caransebesiu partea cuvenita diecesei Caransebesiului din fondurile comune cu dieces'a sora a Aradului.

In tîmpulu mai nou s'au ziditu cas'a diecesana, s'au infiintiatu tipografi'a sî librari'a diecesana sî s'au creatu unu organu diecesanu, a càrui lipsa erã fôrte multu sîmtita. Tóte aceste voru contribuí in feliulu lorù multu la redicarea sî la progresulu eparchieii

Caransebesiului. Prea Sânti'a S'a s'au in-grigítu mai departe de o sucrescentia de barbati cualificati ast'feliu, cà au trimisu tèn-neri de buna sperantia la universitati straine, parte cu mijlócele proprii, parte cu stipe-diele votate de diecesa. Dupa o activitate neintrerupta de aprópe unu patrariu de seculu s'a pusu fundamentu temeinicu la des-voltarea diecesei sî pretutindene, unde la in-ceputu nu esistá nemic'a, se vedu imprimite urmele unei munci, cari ilustréza in destulu cu fapte maretie viéti'a benemeritatului ar-chipastoriu.

Prea Sânti'a S'a Joanu Popasu, primulu Archiereu alu Caransebesiului a traitu in tēmpuri de grea cumpena pentru neamulu nostru sî viéti'a lui, plina de activitate sî de fapte ilustre, este strinsu legata de istori'a desvoltarei poporului nostru in decursu de o diümetate de seculu. Animatu de cele mai nobile sēmtiēmintē crestinesci sî inspiratu de credinti'a poternica in D.-dieu sî in ví-toriulu turmei s'ale, au datu impulsu sî de multe ori chiar' directiune la lucrári folositóre de progresulu turmei s'ale, sapându ast'feliu adēncu ideile s'ale maretie sî nobile in inimele acelor'a, cu cari a lucratu impreuna. Tēmpu de 52 ani a muncitu in víi'a Dōmnului a lucratu sî s'a luptatu cá preotu, proto-popu, sî in urma cá episcopu escelându pururea prin fapte evlavióse sî vērtuti cres-tinesci privitóre la preamarirea lui D.-dieu. Sî pentru ace'a amintirea Prea Sântiei S'ale Joanu Popasu, se va pastrá, cá scumpa adu-cere aminte, din generatiune, in generatiune. in sēnulu poporului nostru sî cu deosebire in protopopiatulu Brasiovului sî in dieces'a Caransebesiului; urmasii 'lu voru binecu-ventá sî-lu voru marí pentru faptele s'ale maretie sî benefacutórie.

Eterna amentirea lui!!!

Tu n'ai pierdutu nimicu!

Tu plāngi copila — e'ai pierdutu
O mama scumpa — ce-ai avutu. . . .
'Ti credu . . cu tine plāngu sî eu. . . .
Că-cī multu amaru e 'n sēnulu teu!

Dar' pâna-i sēnulu teu curatu,
Virginu cá ceriulu desmierdatu,
Se ai chiar' sórtea — inim'cu
Copila! n'ai pierdutu nimicu!! . . .

GEORGIU SIMU.

INFLUINTI'A MĀNDRIEI.

— *Novela originala* —

(Urmare.)

Cele dóue amice se despartira. Leli'a mersē cá se-sî intēlnésca societatea — A dóu'a di tóta acést'a adunare parasia Zalescii sî desi se interesasē de Paulin'a, Leli'a inse le spuse cá este veduva sî cá perderea unei copile a adusu-o in ace'a stare. Toti crediura sî nu mersera mai departe cu cercetarile loru. . . . Acei'a inse care portá interesulu celu mai viu erá Leli'a sî strainulu ce o insoáise in be-serica sî care erá George Radialu adoratorulu de odinióra alu Paulinei. Intēmplarea i-lu adusesē in acele locuri, póte cá fusese scrisu in cartea desti-natelu loru cá ei sē se re'ntēlnésca in nisce cir-cumstantie atātu de fatale, — cine scie sî aci cá in tóte actiunile mari ale vietiei nóstre, nu este unu spiritu care ne insufla sî care ne proteje. . .

Dupa venirea lui George Radialu la Zalesci, Leli'a intr'o di, pe cându se preámblá cu elu sî discutase diferite obiecte, venindu vorb'a despre femeie si barbati, despre iniurierea ce mai multu séu mai puáinu o au unii asupr'a altor'a, in esis-tenti'a particulara sî a umanitatei in generalu. . . . Leli'a dupa óre-care discutie emise parerea cá unu sēmtiēmentu adevratu sî poternicu, déca a existatu candv'a sî tēmpulu l'a calmatu séu for-áiatu cinev'a, la inabusitu impregiurarile, déca ar' contribui la desceptarea lui ar' fi de asta-data mai poternicu sî mai decisivu. . . .

George ascultá miratu sî-i dise cu multa convingere:

— Ai vorbitu d.-n'a mea, nu numai cá femeia de spiritu, dar' inca adevurulú díseloru d-t'ale pro-béza o inima multu incercata.

— Se admitemu sî acést'a chiar' déca asiú riscá cev'a, i-i dise ea zimbindu dar' de siguru sî d.-vóstre 'mi aprobatí acést'a din esperintia. . .

— Din esperintia. . . da. . . de ce asiú tagadú? . . .

— Aveti póte dētorii care ve impunu ta-cerea? observá ea.

Elu tacú sî parú pe gânduri.

— Déca dētorí'a impune acestu respectu, dise elu dupa câtv'a tēmpu pe cându dusu pe gânduri de siguru cugetá la cev'a, ce dupa cum am gácitu stá pe buzele Leliei, — ei bine, se damu acestoru dētorii cându exista totu respectulu detoritu sî se lasamu omului in de cursulu aniloru, ce se scurgu cu viéti'a se venereze imagin'a, idolulu catra care tiēntesce acelu sēmtiēmentu poternicu. . . .

Ce diceti dómna, potu existá dóue afectiuni de odata?

— Cum. . . explicative.

— Afectiunea impusa de dētorí'a, adeca a omului casatoritu sî afectiunea nascuta din admi-ratiune, dintr'o simpatie óre-care, dintr'o legatura particulara in fine dómna, dintr'o suvenire placuta sî care nu se póte sterge. . . .

— Voiti se-mi faceti o marturisire... de si-guru ve temeti de indiscretiunea mea, — observă Leli'a cu unu tonu stăruitoriu și impacientu.

— Mai antăiu ve rogu a-mi raspunde, intre-rupse Radialu.

— Ve raspundu: este o apreciare a mea ba-sata pe observatiuni — conscienti'a sustiène pe cea de antăiu, respectulu pe amendoue.

— Aveti dreptate, unu omu concientiosu nici odata nu cauta a slabi puterea celei de antăiu, ér' pentru cea de a două decă sinceritatea a existatu respectulu i-i măresce valórea și durat'a... Mi-ati cerutu o confidentia asupr'a acestui subiectu — a fostu numai o discutie, nimicu personalu...

Leli'a se oprí si-lu privi fixu.

— De ce-mi tagaduesci mie...? Mie, care sciu mai multu decātu d-t'a.

— D.-dieule! dar' ce poteti sci despre mine, cându abiá este câtv'a tēmpu de cându ne cunóscemu.

— Am avutu fôrte puçina nevoe de tēmpu din momentulu ce v'am vedutu și am sciutu numele d.-vóstre, cu atātu mai multu acum, cându vorbele vi-se refera la unu trecutu care apartiène și unei femei.

— In trecutul meu este o femeia despre care 'mi vorbesci? Ori ce ar' fi speru a nu fi acusat de tradare nici in faptu nici in principiu.

— O! nu, din contra nu are se vi-se impute nimicu d.-vóstre decātu numai fatalitatii...

Deveni palidu si cu respiratiunea grabita de emotiune statú câtv'a tēmpu asceptându cá Leli'a se-i adreseze cuvântulu... in fine ea reluá suridându.

— Marturisesce cá cele ce ai sustiēnutu nu au fostu in scopulu unei discutiuni și eu voiu pronuntia unu nume spre a te convinge cá te-am cunoscutu si te-am apreçiatu dupa nobleti'a fapteloru d.-t'ale — Dicundu acestea ea siediú pe o movilitia sub o umbra dēsa și scotiēndu-si palari'a o depuse pe ierba și invitá și pe Radialu se siēda. Elu se supuse — apoi dupa unu momentu dens'a luându-i mánile și privindu-lu cu o nespusa incredere și tandretie i-i dise:

— Ace'a femeia e Paulin'a pe care ai iubitu-o și care inca nu te-a uitatu!

— Paulin'a!... Am gâcitu-o dejá dómna...

— Va se dica nu m'am insielatu...?

— Nu dómna, n'am uitatu-o, este dejá atât'a tēmpu!... Prin mârțisiulu ei s'a stricatu fericirea și liniscea nóstra a amēnduror'a póte... Ah! d.-na! bun'a mea amica, decă 'mi permiti acēsta mângaiere incuviintiându-mi se am dreptulu de-a te numi ast'feliu pe venitoriu...

— Din tóta inim'a, dise ea.

— Anii s'au scursu, m'am insuratu si eu, cu tóte acestea inim'a multu tēmpu bolnava nimicu nu a potutu-o vindecá. M'am devotatu studiulu, elu mi-a absorbitu o parte din gândire, inse din inima nu a potutu alungá, reci séu inlocu iubirea ce sēm-tisemi pentru acēsta femeia. Ce voiti, suntu naturi cari au o fortia de sēm-tire de necredutu!...

— Asia dar', doresci se o mai revedi...? intrebá Leli'a

— De siguru... Am avutu necurmatu acēsta dorintia in cursu de 9 ani, dar' cum i-mi devenise unu ce imposibilu, de óre-ce nimeni nu a sciutu se-mi spuna ce devenise dens'a séu loculu unde traiesce, a trebuitu se me resemnezu.

— Este aici...

— Aici!? strigá elu in culmea celei mai mari mirari. Cum de nu am vedutu-o in cerculu d.-t'ale, si nu te-am auditu vorbindu-mi despre ea...?

— In totulu a fostu o premeditare cá se te studiezu mai bine; desi Paulin'a nu cunósce nimicu din intentiunile mele și cu atātu mai multu presentia d.-t'ale aici — si apoi, reluá ea, fixându-lu cu o petrudere intentionata, la ce ti-ar' servi cându astadi Paulin'a este o fiantia cu totulu nefericita si pe care n'ai mai recunósce-o Unu destinu fatalu si nemilosu a sdrobitu tinereti'a si frumseti'a de odinióra, a tēritu-o prin cele mai infame incercari. Ah! decá ai poté sci trecutul seu te-ai infiorá de o asia existentia: ea erá menita pentru sēm-tiemente inalte, o natura a carei fericire ar' fi intretienutu-o numai amorulu cu farmeculu lui, dar' care privata de elu si intr'o atmosfera perpetua de umilire si nedreptate caracterulu ei s'a inaspritu, tinereti'a s'a gârbovit inainte de tēmpu, disgustulu si melancoli'a au luat loculu veseliei si placeriloru acelor'a infinite si inocente care intretiēne viēti'a si-i forméza mii de incântaminte...

Cu unu cuventu ea i-i descrie in amenuntu totu ace'a ce scimu despre Paulin'a. — Elu ascultá cu unu interesu particularu si o vedita dorere.

— D.-dieule! câte nefericiri gramadite pe capulu unei fiantie! Sermana Paulina! — Elu se pre-âmbla câtv'a tēmpu intru-o agitatie nespusu de dorerósa, si facú feliu de feliu de idei; nenorocirile ei i-i mări in faci'a lui stimá si sēm-ti, cá o iubire nóua diferita de ce'a-ce incercase pentru dens'a pâna aci luá loculu celei de antăiu.

Propuse Leliei se scrie Paulinei si dupa-cum scimu cá si pâna aci refusá de a dá vre-unu respunsu la scrisorile ce i-se trimisese, amic'a s'a mersese chiar' se o véda si nu fusese primita. In fine, ori ce staruintia, ori ce mijlóce intrebuintia de-a apropiá indirectu chiar' pe Radialu de dens'a fusese imposibila pâna la intēlnirea din beserica, cându de siguru ea nu-lu mai recunoscuse! Si cum erá se-lu mai recunósca dupa nóue ani aprópe, cá-ci intr'adeveru erá o mare schimbare intr'insulu: Erá multu mai corpolentu de cum 'lu sciá dens'a si afara de ast'a pērlu albitu, cu tóte cá erá inca teneru, nu poteá se aiba mai multu cá 38—39 ani. Afara de ast'a gravitatea vârstei si nuantia espresiunei figurei i-i dá cu totulu alta infaçisiare cá ace'a ce existá in memori'a ei.

Obtienēdu permisiunea Paulinei, Leli'a insoçita de Radialu ce fusese prezentatu celei de antăiu sub unu altu nume, mersé a trei'a di se o véda. Servitóra i-i intimpiná si-i introduce la dens'a. Ea erá culcata si cu faci'a intórta in partea opusa.

Episcopulu JOANU POPASU.

Amic'a s'a merse spre dens'a, se aplecà asupr'a-i și o trezi prin sarutari. . . .

— Tu esti Lelia...? dise Paulin'a cu o voce înceta și slabita.

— Eu drag'a mea. . . Am venitu se te vedu. . .
Ce mai faci?

Paulin'a nu respunse, dar' pârù multîumita de vederea Leliei, — palida și slabita cum erà se întorse spre a-o face se siéda și dupa unu momentu in-torcîndu-si privirile in giurulu ei zari și pe George, ce o priviã plinu de mila și de doru. Ea vrù se faca o mișcare prin care 'si aretã gen'a și cerêndu-i scuse 'lu invitã se iã unu scaunu și sè se apropie, ce'a ce și facu.

Camer'a ce ocupã erã fôrte curata. Radiele sórelui strabateãu cu profusiune o gradinitia cu flori la ferêstra, de și aveã flori inflorite, totu se vedeã cã numai erã bine ingrigita. Nu se vedeã in vale decãtu frumseti'a naturei, incolo nici o fiintia omenésca și o tacere mormentala.

Tôte acestea precum și vederea acelei fiintie scumpe inghietara de dorere inim'a lui Radialu, care intêlnindu de vre-o cãtev'a ori privirile fãrã espresie ale iubitei s'ale, sêmțiã cã abia se mai pôte tîene.

Cele dóue amice vorbira fôrte puçinu.

Intr'unu momentu Paulin'a se plânse cã e fôrte suferinda și cã mórtea, pe care o doresce cã o salvare intãrdie de a veni numai spre a-i mai prlungi acêsta chinuitoare existentia!

— Ah! sum cu totulu singura și parasita! nu am pe nimeni spre a-mi inchide ochii, isbucni ea stapênita de dorere și de lacremi.

Vocea i-se stinse, dar' lacremile curgeãu siróie din acei ochi obositi. Leli'a dusese batist'a la ochi și plângeã; George ne mai potêndu-se stapêni se lasã se cada in genunchi inaintea patului; i-i luã mânila slabite intr'ale s'ale și-i dise fôrte mișcatu.

— De adi inainte noi nu te vomu mai parasí.

Paulin'a pareã surprinsa, nũ scia la ce se atribue acêsta expansiune din partea unui strainu, elu inse privindu-o cu doru intrebã:

— Paulina, nu me mai recunosci. . . ?

Ea 'lu privi și mai mirata și fiendu-cã ea de siguru pastrãndu tacerea, cautã in suvenirile s'ale, elu reluã cu tandretie.

— Eu sum George Radialu. . . .

— Tu!?. . . Tu esti George pe care l'am iubit odata. . . ? voi se intinda braçiele spre dênșulu, dar' emotionata nu potù, inchise ochii și lacremi abondante siruira pe obrazii ei. . . .

Leli'a și George plângeãu.

In cele din urma cându Paulin'a 'si reveni in sine dise:

— 'Ti multîumescu! 'Ti multîumescu! Doriãm se te mai revedu inainte de a mori și D.-diu mi-a indeplinitu acêst'a dorintia. . . .

Tacù si dupa unu momentu dise cu tristetie:

— Privesce-me si spunemí mai recunosci pe ace'a ce admirãi atãt'a alta-data. . . ? Vedi suferint'a cum m'a schimbatu. . . ? Vedi oper'a fatalitatiei. . . ?

— Oh! taci! taci! inim'a mi-e sãngerata, sum prapaditu.

Apoi dupa unu momentu:

— Paulina, trebuie se aibi incredere in noi; trebuesci smulsa de aici, — aidemu in cas'a d.-nei Zalescu. Voiu aduce unu doctoru ce va stã lãnga tine cãtv'a fi nevoe. . . Cunoscu unu omu capabilu, conscientiosu și care nu-si pregeta, cându mai alesu unu amicu alu seu alérge l'a dênșulu, elu face totu ce se cere scientiei și unei inimi desinteresate. Sub ast'feliu de ingrigiri unite cu ale nòstre te vei restabili in celu mai scurtu tẽmpu. . .

— Nu voiescu nimicu, nu dorescu nimicu! La ce mi-ar' servi viéti'a cându 'mi lipsesce bucuri'a vietiei: dragostea copilei mele adorate.

— De ce vorbesci asia? Vei traí pentru copil'a t'a care nu scii pe ce mâni va fi ajunsu; vei sosi pôte tocmai la tẽmpu spre a o feri de degradare, de suferintie pôte mai crude cã ale t'ale.

— Cãta dreptate ai! Dar' ore posibilu va fi se faca D.-diu acêst'a minune cu mine.

— Incede-te in elu. Dupa ce te vei intramã vomu avé destulu tẽmpu a ne gãndi și la copila.

— Ve multîumescu, siopti ea lacrimãndu și intindîndu-le mânila.

Leli'a și Radialu se tîenura de cuvẽntu, cã-ci adusera mediculu promisu si-i dederã Paulinei cele mai seriose ajutoare medicale. Sciinti'a facu minuni! Preste 15 dile decã nu erã mai bine, celu puçinu reulu nu se agravase. Incetulu, cu incetulu sub supr'aveghiarã Leliei, care petreceã dile si nopti lãnga dênș'a, Paulin'a se facu mai binisioru, apoi treptatu corpulu se intramã și pericolulu erã departatu. — Amicii sei numai poteãu de bucuria; serbatorira diu'a in care acêst'a femeia i-si redobãndi pe deplinu sanetatea. Ea le multumi cu lacremi de fericire.

Tẽmpulu treceã ast'feliu. Revenindu vioiciunea și viéti'a, tristeti'a și disgustulu disparu; incepù se iubésca sgomotulu, petrecerile, animatiile acelea in fine care dáu corpului potere și sufletului unu focu, o ardóre de a-lu conservã. I-i placeã music'a și pictur'a cã in cele mai frumóse dile ale adolescentiei s'ale, — intr'unu cuvẽntu in tẽmpu de cãtev'a luni se operase o mare schimbare intr'êns'a. Moralulu seu luase și elu o vie energie, — o reactie fericita se operase in intrég'a s'a fiintia. Si acêst'a fiintia salvata dela marginea unui mormentu detorã aceste sacrificii Leliei si mai alesu lui George Radialu.

Ea se crediuse menita, predestinata nefericiriloru de totu feliulu, — acum inse renascã cu alte perspective in viéti'a s'a, aveã unu idealu: voiã sè se devoteze omului aceluia ce o salvase, decã elu ar' fi sinceru cãtra ea, — voiã se-si regasésca copil'a și se traiésca spre a-o vedé mare, ferita de desonóre, de acele vanitati, care nu ar' fi in faptu decãtu o fericire negativa. Sè se impartasiasca de bucuriile si placerile ei, se fia acolo lãnga dênș'a spre a o sustiène si a o protege.

Acestea erãu intentiunile s'ale pe care dênș'a nu le destainuia nimenui! Pe lãnga acestea o mai reinsufletia speranti'a cã in scurtu tẽmpu aveã se

se implinésca diece ani, terminu dupa care crim'a de care erá inculpatu tatalu ei s'ar' fi prescristu. Odata lángha tatalu ei, copil'a s'a, si omulu acel'a ce o iubiá, ea sperá se traiasca fericita. Voiá ea din tóte aceste frumoése prespective devenindu realisabile se profite in interesulu conservarei s'ale si a liniscei viitoriului loru.

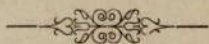
Ast'feliu indata dupa restabilirea s'a puse o alta ordine in feliulu seu de a trai: incepú se însoçiesca pe Leli'a in tóte preámblarile ce le faceá si pre la cunosciintele de prin pregíuru, care tóte o primiáu cu braçiele deschise, si desi nimeni nu cunosceá secretulu dintre ea si soçulu ei, totusi lumea sciá cá elu nu o facuse fericita si acést'a erá indestulu spre a-i pastrá o stima indoita si o compatimire dupa cum meritá.

George care desi o vedeá adesea, nu-i mai adresase inse nici unu cuventu de amoru séu de curtenire, cá-ci rezerv'a Paulinei i-i inspirá o temere, o indoiéla care-i taiá curajulu. In atitudinea si in atentiunile lui pentru ea, lasá se véda unu interesu delicatu si profundu. Paulin'a cu fineti'a spiritului ei observá tóte acestea inse nu-si poteá permite la rëndulu seu dupa rezerv'a ce si din parte-i observá la Radialu, a crede altu sém-tiementu decátu o amicitie mai vie pornita din admiratiune pentru trecutul ei si din compatimirea pentru o destinata atátu de fatala.

Mai multe luni se succedara ast'feliu, Paulin'a se incercá in câteva rënduri si scrisé soçului ei, rogându-lu a-o informá despre copil'a loru si a-se reconciliá amentindu-i cá a respiratu indestulu gresielele altor'a, — elu inse remase neinduplecatu.

(Va urmá.)

PAULINA ROVINARU.

CÂNTAREA PRIMAVEREI.

— Poemu in prosa. —

(Fine.)

VI.

.... O, dar' imprasciatí-ve grigi zadarnice. Lasatí-me se gustu acum din placerile ce mi-le ímbie ceriulu. Lasatí-me se urmarescu prin desele paduri miile de popóre ce furnica in imperatiile loru; se cântu cu privighietóra si se me desfatezu la tainiculu murmurulu alu isvorului.

Voi frundísiuri dese, impletite de mam'a toturorulu lucrurilor, voi cari luminati cugetarea, dati aripi fantasiei si nasceti in inima placerile singuratatei, voi gradini amagitóre si pline de farmecu, ve salutu cu bucuria. Vai, ce suferintie dulci, ce linisce si sémfiri blánde í-mi petrundu sufletulu cându me afu in midiloculu vostru!

Printre coperisíulu celu inaltu de frundie mişcatu de vënturi sburatóre, si pe sub care recórea cea dulce se rostogolesce in valuri verdi, nu vedi cum se uita sórele aurindu din ce in ce mai multu frundiele copaciloru maretu? Colo sub boltitur'a de tufe siede pastorulu intre flori. Elu

cânta doiosu din flueru si-asculta cum cânteculu seu se revérta asia de dulce si indemáuatecu preste vái. Aici resuna mai tare printre fagi, cólea se aude mai incetu si mai incolo se pierde printre tufele de rêchita. Din josu de elu saru caprele prin abisuri piedísie rodíendu mugurii si tufele amare. Mai afundu in creerii padurei cerbi incoronati cu ramuri strabatu prin tufele verdi, si atíftati de primavéra bivoli selbatici fugu de se cutremura pamentulu.

Din unu piscu gáunosu cade ríflu cu vuietu selbaticu rapindu cu sine bucati de stânci. Véjaindu elu spala radacinele góle ale arboriloru, cari plecati cu crengile ce atingu spum'a, se clatina mereu. Paserile ce se apropíu de acestu riu í-lu parasescu indata, cautându-si locuri mai linisnite unde se descopere soçiloru loru prin tufarii piramidali sémfiriile de dragoste, dorerile iubirei. Acolo voiescu si eu se mergu si se ascultu cum ele se bucura ori se intristéza.

Cântati mai tare voi, cetatieni ai codrului, cântati si invetiati-me cântarea vóstra. — Ei cânta! Tonuri simfonice trecu din stejaru in stejaru prefacundu intr'unu sunetu aerulu si regiunea. Fringil'a si Canabinulu rosaticu fluera vioiu din vêfurile fagiloru. Stigletii cei baltíati saru veseli prin tufisíu privindu scáetele celu in floritu. Numai mic'a filomela se retrage in locuri singuratice, locuri vecínice ale melancoliei. Aici í-si cânta ea dorerile cátu frundia se mişca, teii tremura incetu, ér' lun'a stá pe locu si asculta. Ea oftéza neincetatu si se vaieta pâna ce de tristétia cade mai mórtá la pamentu. Trezindu-se i-se pare cá-si vede ranitu soçulu si de graba incepe érasí cu bocetele si se pare cá la ori ce suspínu í-si dá din ea viétia.

Din vagaun'a unui ramu sbóra porumbulu cu pene lucitóre. Elu fuge si se întorce cu câteva gatege in ciocu. — Unu gurrítu de turturea s'aude mai cólea printre crengi. Ea í-si chiama soçulu se-lu adape cu sárutulu ei. ....

Cine invétia pe cetatienu crengiloru de-asi face cu atáta maiestrie cuibulu? Ce suflare ascunsu umple cu iubire animele loru? — Prin tine avemu totulu ce este bunu, prin tine fiintia neasemenatu de admirabila. Domnitoriele si tata alu lumei, fiintia T'a este intocmai maiestósa cându me uitu la paserea ce sare prin tufele de maracini, cá si in fortaréti'a ceriului. Intocmai asia esti de maiestosu cându me uitu la vermele ce se téraie cá si cându a-si vedé Cherubimii. Isvoru fàrà tîermuri si fundu, din Tine curge totulu, Tu insuti n'ai nici o aflúntia in Tine. Mările de focu ale steleloru sunt reflexiuni de-a picuriloru luminei in care Tu straluci. Tu ameninti furtunule si ele tacu, Tu atingi muntii si ei fumega. Tunetulu celu inaripatu cu flacari vestesce cu vóce ingrozítóre faptele T'ale cele mari. Paduricele tremura de veneratiune si-Ti dáu prin echouri laud'a loru. Cete de osti, pazitori stralucitori ai aerulu latíescu in mii de glasuri armonice marirei poterei si-a indurarei T'ale din

polu in polu. Dar' cine pôte se socotésca mulțimea minuniloru T'ale? Cine pôte, o! Creatoriule, se strabata adêncimile T'ale? . . . .

Incredetî-ve deci aripiloru vântului; odihniti pe sagetile fulgerului; percurgeti voi spirite marginite inaltîmile stralucite ale d.-dîeirei; laudatî-lu sî maritî-lu voi câmpii sî păduri, voi fiintîe aeri-ane sî pamentene!

Dar' ce dîcu? . . . O, amutîti voi côrde vibratôre, cã-ci numai tacîndu veti poté se glori-ficati in modu vrednicu pe D.-dîeu!

VII.

Unu rîsîtoru ce curge linu sî pe care ze-firulu sîusîuitoriu mi-lu duce preste rîtulu din apropiere, me face se me prietinescu cu elu. Tîe-nêndu pasu cu spum'a lui ce spargêndu-se de tîermi renasce de mii de ori, colo departe lînga trestîa fastaitôre, lînga livêd'a ce-lu îmbracisîéza tainicu, voiescu in sênulu ei de flori se odihnescu sî se sorbu profumulu dulce cu resuflari lungi sî mari.

Veniti impreuna cu mene se prefacemu re-gîunea intr'o locuintîa cerésca. Se admiramu iu-birea floriloru sî rompêndu-le se ne ornamu ca-petele cu ele, se ne batemu jocu de purpur'a sî visonulu aristocratîe nepasatôre. Se-mi fia cân-tarea mai dulce sî vorbele mai dulci decãtu profumulu rosei. Acolo se aflãmu bucurîa, acolo unde ratacesce, stinghêza liniscea seriloru, unde incân-tarea curge in pèrautîe limpedi-aurîi, poleita de radiele lubei.

O mare de mirosuri plutesce nevedîuta pe de-asupr'a câmpiei in valuri ametîtore sî rescolite de vânturile line. Cocostêrculu cu petiôrele lui cele lungi sî uscate âmbra ciopaindu prin beltile formate de plôie, cautându-si hran'a. Mai côlea fluturêza nâgãtiulu strigându in giurulu copilului care âmbra de-asurd'a se-i strice cuibulu. Miriade de insecte grabescu prin trifoiu. Cete imprasciate de albine despica bijbaindu aerulu, lasându-se pe arbustii in floriti sî aternându-se de ei se par' stralucindu cá rêu'a de vapai'a lunei. Ele s'ar' poté numi unu poporu cu animi nobile, care parasindu-si casa, âmbra din flôie 'n flôie si-apoi re'ntorcêndu-se cu prad'a bogata la celulele lor, pregatescu mierea ce indulesce buzele miriloru.

Ferice de acel'a, carui'a ceriulu î-i concede in fie-care dî se guste atât'a desfatere. . . . .

Da, ceriulu este milostivu. Chiar' sî tîe po-porule tieranu care deplângi lips'a sî miseri'a viitôre a copiloru tei, chiar' sî tîe-ti este prea induratoriu. Redicati dar' ochii tei visatori, cã-ci éta binecuentarea scobôra leganându-se pe nori încôce sî incolo, pâna ce se vêrsa in povoiu de plôie. . . . .

Vântulu sbôr inaintea ei fantasându printre frundîle pomiloru sî mênându in valuri aurîi lanurile còpte. — Sôrele grabesco dupa perdelele de vapori, lucirea ceriului móre si-unu acoperisîu de umbre fuges preste vâi sî coline. Suprafaçîa apelor, in cretîta in valuri argintîi, strabatuta de fulgere sî mârîndu-se din ce in ce, dispere. Plôia

c'unu sunetu ciuruitoriu cade cá o lésa in josu, in cretîta de vântu cá o tiesetura. Furtun'a umple aerulu de picuri prefacîndu-lu intr'o mare plina de sîuvôie clocotitôre. Poporulu care mai 'nainte umpleã regiunea cu cântari, tace sî se ascunde in tufe. In valea cu tei se imbulzesce in cercuri turm'a lãnôsa, ér' pastorîulu privesce zimbindu cum picurii de plôie cadu ciuruindu de pe lân'a bogata a oiloru. Nici o suflare nu se mai vede numai rîndunelele taie aerulu sburându sî radu cu vêrfulu aripei suprafaçîa apelor.

Pleôpele cari acum acoperu cerculu vederei, aburii, se inaltia in pâlcuiri negre cãtra ceriu. Bin'a ceriului schinteieza sî se vedu mări atêr-natôre in aeru, scurgêndu-se in picuri limpedi sî desi. Câmpurile dupa liniscea furtunei, udate de lacrimile acesteia tôte se bucura sî rîdu cá sî cându s'ar' scurge insusi ceriulu pre pamentu. Norii laptêza câmpiile cá nisce sênuri.

Dar' éta o plôie aurie de radie umple érași natur'a. Podób'a muntîloru, se jóca in façîa sô-relui binefacatoriu. Curcubeulu încinge ceriulu oglîndîndu-se ir rîuri sî lacuri. Câmpîile întîne-rite, pline de zimbi sî luciri sî incarcate de fasti lîminôse, privescu caletoriulu care, redicatu de dup'unu trunchiu, facîndu-si cruce, pléca mai de-parte in drumulu seu. . . . .

. . . . O, Doris! Inmôie in colorile aurei stîncile sî piscurile sî depinge-mi regiunea, tu, din acarei cânturi vecinice exhala profumuri sî stralucescu ochii naturei. Tu ai facutu se lucésca rîturile de picuri asemenea diamantelorु ér' de pe tufe coronate se picure stropi de plôie cá laptele din tîtiele mamelorु! . . . .

Erburile suntu érași recorige, intregu ceriulu este o mirésma. Corurile de cântareti ascunse printre frundie saru din ramu in ramu cântându sî marîndu pe D.-dîeu!

* * *

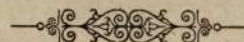
Inverdîti voi câmpii maiestosi, voi rîturi sî castele de frundie. Inverditi sî fiti bucurîa poporului. Fiti totu-de-a-un'a scutul nevinovatfei mele cându reutatea sî superbi'a m'alunga din castelele sî cetatîle avutîloru. Din midîloculu vostru se-mi sufle zefirulu printre flori sî arbusti, liniscea sî recrearea animei.

Lasatî-me se venerezu in reveriile vóstre pe Domnulu sî Parintele a tóta lumea, care intinde binefacerile s'ale asupr'a nôstra. Se-lu preama-rescu in cerculu radîloru solari, in rêu'a sî in norii picuratori. Din midîloculu vostru se-i inaltîu cântari de lauda sî marire, pe aripile vânturiloru, pe fulgerii orbitori ai ceriului. Impînsu de-o miș-care sfânta, se cântu laud'a S'a steleloru cari 'mi voru responde cu radiele lor. Ér' cându odi-niôra dupa dispusetiunea S'a întîelépta, mi-se va apropiã tiênt'a vietii mele, lasatî-me codri cá in voi se-mi aflu repausulu celu din urma!

Bine-ai venit dulce Primavéra, bine-ai venit!

(Versiune dupa modelulu lui Kleist.)

H.

PRIN MÖRTE LA VICTORIA.

Comedia intr'unu actu

dupa A. Kotzebue localisata de Irin'a Sonea n. Bogdanu.

(Urmare.)

Scen'a IV.

Cei mai de-inainte, afara de Frundiescu.

Florescu (cãtra Nitia, care voiesce se urmeze domnului seu): He! Nitia, mai remãi pe unu momentu.

Nitia: Ce demaudati, domnule capitanu?

Florescu: Voiescu a-te corumpe.

Nitia: Multiomescu lui Domnedieu! Acest'a de multu nu mi-s'a intemplat.

Florescu: Tu ai se-mi ajuti, se-lu facu pre domnulu teu cã se trãca preste meta.

Nitia: Unu complotu in contr'a domuului meu!?

Florescu: A, la dracu complotu, acest'a se numesce o aliantia, o coalitiune.

Nitia: Ace'a inca trãca-duca-se. Unu numebu ascunde tôte.

Florescu: Ei bine, dõra tu cunosci tôte impregiurarile domnului teu!?

Nitia: Ce e dreptu eu sum numai de trei luni in serviciulu lui; si elu e atãtu de gratiosu, incãtu numai fõrte arareori schimba cu mine vre-o vorba, — dara omulu mai afla cãte un'a-alt'a si de sene.

Florescu: De esemplu relatiunile lui familiare?

Nitia: O, da! (la-o parte) Pentru bani tôte le sciu.

Florescu: Firesce eu asiã trebui se fia mai bine initatu intr'aceste, — dara cunoscentia nõstra este fõrte prospeta, si noi nu ne-amu potutu cugeta si la relatiunile familiare de grigi'a ce o aveãm pentru secretele inimei.

Nitia: Fie-cine sãe-si 'si este mai de-aprõpe.

Florescu (dãndu-i bani): Primesce acestia de arvuna.

Nitia: Bine! Acum'a sum uceniculu domnieit'ale cu trupu cu sufletu.

Florescu: Vãnã in chili'a mea, cã voiescu a-ti probã istetimea.

Nitia: Fãra a me laudã, 'mi veti recunõsce marele talente.

Florescu: Pentru blastematii?

Nitia: Ba, pentru politica.

Florescu: Totu unu dracu. — Pre tine Vintila te denumescu de spionu alu meu. Remãi aici si fia atentu la tôte. (Ese cu Nitia.)

Scen'a V.

Vintila (singuru).

Mare multiemita! Pre spioni i-i spendiaura. Acest'a nice cã ar' avã alta insemnatate, nu ar' fi nice baremi lucru de rusine, pentru-cã intregu genulu omenescu in ultim'a analiza constã din

dõne clasi de strengari, si adeca din aceia cari ajungu la spendiuratoria, si din aceia cari nu ajungu la spendiuratoria; deca dara cineva are nefericirea de-a-se tienã de clas'a prima, celu puçinu atãta ascãpta cã se fia platitu. Soçiulu meu a capetatu o punga plina. Pre mine m'a platitu cu titlulu onorificu de spionu. Asia facu toti domnii cei mari. Stranii primescu totu-de-a-un'a mai multu, decãtu proprii servitori fia cãtu de fideli.

Scen'a VI.

Capitanulu Frundiescu, Vintila.

Frundiescu: Asia singurelu, draga Vintila?

Vintila: O bunulu meu domnu! Celu ce are de insoçitoriu vãrtutea, nici cãndu nu este singuru.

Frundiescu: Si intru adeveru asia de vãrtuosu, se fia tu?

Vintila: In cea mai mare mesura.

Frundiescu: Totusiã nu mai multu de cum e datin'a a fi in lume?

Vintila: Si cum e datin'a in lume.

Frundiescu: Omulu remãne pãna atunci vãrtuosu, pãna cãndu cã strengariu nu põte do-bãndi cev'a.

Vintila: O, me rogu, domnule capitanu, eu spunãdu cu respectu am o conscientia si o moralitate fina cã si tiesetur'a de paigenu.

Frundiescu: Prin urmare se rumpu usioru?

Vintila: Nice decãtu! Eu voiescu se dõcu, cã precum acãsta tiesetura la cea mai mica atingere avertisãza pre painginu despre apropierea unui inimicu, intocmai me avertisãza si conscientia mea fina si delicata, cãndu pecatulu o atinge si numai cu vãrfulu degetului celui mica.

Frundiescu: Dãca-i asia, 'mi pare reu. Eu asiã fi avutu unu planu. . . .

Vintila: Cu supunere, domnule capitanu, iertatu mi-ar' fi se intrebue ce planu?

Frundiescu: Dupa-ce se tã-lu descoperu? Pe lãnga conscientiositatea t'a infricosiata, me vedu silitu se me lasu de elu.

Vintila: Asculta-me, domnule capitanu, deca cumva vrei se me corumpi, nu amblã incõce si incolo, spune mi apriatu.

Frundiescu: Me temu de vãrtuositatea t'a.

Vintila: Tõte fetele frumõse suntu vãrtuose pãna le sosesce acel'a care le place.

Frundiescu (dãndu-i bani): Este acest'a care 'ti place?

Vintila: Acest'a-i, pre sufletulu meu! acest'a-i.

Frundiescu: Inrolezi-te dara sub drapelulu meu?

Vintila: Voiu face campania contr'a amicului si inimicului domnieit'ale.

Frundiescu: N'ai observatu la domnulu teu cev'a slabitiune?

Vintila: Slabitiuni atãte cãti bureti. Cã-ci nu esista barbatu mare pentru servitoriulu seu.

Frundiescu: De ce se teme mai tare?

Vintila: De bóle lipitióse, — de acele se teme mai tare decâtu de baterie.

Scen'a VII.

Nitia. Cei de mai 'nainte.

Nitia: Chiar' acum'a a trecutú post'a. Nu a-ti auditu trimbítându? Éca aveti e epistola, domnule capitanu.

Frundiescu (frânge sigilulu sí cetesce): Hu! Acést'a suna curiosu. Dela cine ai primitu tu acésta epistola?

Nitia: Dela post'a calarétia.

Frundiescu: Aici 'mi scrie unu notariu din orasiulu meu natalu, cá mam'a mea ar' jacé pre patulu de mórte, sí cá ar' dorí se me védia inca odata.

Nitia: Ah, ce dómna buna!

Frundiescu: Déca asú vré se implinescu acésta dorintia, nu asú trebui se pierdu nice unu momentu.

Nitia: Atunci credu cá trebuie se punu in graba síeu'a pre cai?

Frundiescu: Dar' tu scii, cá amorulu me tñene aici legatu.

Nitia: Inse détórintia fiesca, domnule capitanu, porunc'a a patr'a. . . .

Frundiescu: Firesce intru acést'a tu ai dreptate.

Nitia: 'Mi pare cá vedu pre dam'a brava, cum se framénta pre patulu seu sí cum suspina: Fiiulu meu, oh unde este elu, fiiulu meu celu scumpu, cá se-lu binecuvénteza inca odata!

Frundiescu: Acest'a vedi bine, este unu lucru mişcatoriu, sí eu am numai o unica indoiéla neinsemnata.

Nitia: Sí ce se fia ace'a?

Frundiescu: Cá mam'a mea a moritu unu ainte de acést'a cu díce ani.

Nitia: Asia?

Frundiescu: Sí in testamentu tí-a lasatu tñe o suta de bote.

Nitia: Vai de mine, — trebuie cá a fostu o dama generósa.

Frundiescu: Ace'a moscenire o vei sí primí indata fára scadere.

Nitia: O nu-i lipsa se ne grabimu cu acést'a.

Frundiescu: Strengariule! Ai lasatu se te corumpa contrariulu meu?

Nitia: O, ce socotesci, domnule capitanu? Cá dóra eu nu poteám sci, ce sta in carte. Déca asú fi eu unu oficiálu de posta, atunci m'asú fi priceputu a-o deschide.

Frundiescu: Nu-mi diceái tu, cá post'a calarétia mi-a adusu epistol'a.

Nitia: Asia m'a asecuratu domnulu capitanu de cavaleria sí eu la domni mari le credu pe cuvéntu.

Frundiescu: Destulu de reu. Cându domni mari pórtá resbelu unulu cu altulu, atunci mintiescu mai tare sí decâtu gazetarii.

Nitia: Draga Dómne, sí noi cestialti traínu pre pamentu pentru a crede.

Frundiescu: De asta-data tréca-duca-se sí asia. Dara de te priudu inca-odata, te facu turta din crescetu pâna 'n tâlpi. — Vina Vintila, cu tine am de vorbitu. (Ese cu Vintila.)

Scen'a VIII.

Nitia (singuru).

Asia? — Pre Vintila 'lu íá cu sine? O in-tielegu acum'a, — ace'la 'laca a nimeritu cu marfa la omulu seu. — Bravo soçule! Nóue ómeniloru sermani astadi ne i-au camesia de pre trupu, — ast'felu nu avemu ce face, trebuie se ne vindemu omeni'a. Ace'a multiemita lui Domuedieu este o marfa cáutata. Domni cei mari ce e dreptu o pretiuescu la servitorii sei proprii, — suntu inse voiosi preste mesura, déca nu o afla la straini.

(Va urmá.)

Lasa gândirea-ti!

Lasa gândirea-ti se se piérda cá asia-su de lungi acestea nopti Sí viétia ce-ai trairu-odata mai gustá-o déca-o mai poti. Mai fi zeludu cá mai 'nainte, mai fá-ti la dulci inchipuri, Mai fugi dupa copilaria ce nu-o mai afli nicairi — Ce nu-o mai afli nicairi.

Presentulu nita-lu déca poti — sí lasa-lu la amarulu Sí 'n súffétulu incremenitu mai scapara cu-amarulu — Se schinteieze 'n senule teu aducerile-aminte, Cá-ci ori sí cum se-ti fia adi totu nu-i cá mai 'nainte — Totu nu-i cá mai 'nainte.

Cându te culcái pre loculú golú sí-ti visái noroculu Sí-asia erái de fericitu cátu nu te 'ncepeá loculú, Nemicu in lume nu-ti pareá a fi cu nepotintia, Asia erái de neclatitu sí tare in credintia — Sí tare in credintia.

Lasa gândirea-ti se se piérda, inchide-ti ochii se nu vedi, Mai mergi prin satulu de pre délm'a cu câmpii lui frumosi [sí verdi Imbraçisíaza cu caldura fratii tei dulci, micii nepoti, Vorbiti cu dragu sí gura 'n gura nu versá lacrimi déca poti — Nu versá lacrimi déca poti!

In satulu teu sí-ncungíuratu de-o lume-asia de draga Unu singuru ceasu cu scumpii tei platesce-o viétia 'ntréga, Se sorbi tu de pre buz'a loru cu dulce totu cuvéntulu, Precându déjà póte demultu i-a inghititu pamentulu — I-a inghititu pamentulu. . . .

Lasa gândirea t'a pribeaga, cá asia-su de lungi acestea nopti Sí viétia ce-ai trairu-odata mai gusta-o déca o mai poti, Mai fi zeludu cá mai 'nainte, mai fá-ti la dulci inchipuri, Mai fugi dupa copilaria ce nu-o mai afli nicairi — Ce nu-o mai afli nicairi!

Sí eu lasu gându-mi se se duca, pornirile inimei le-ascultu Sí stringu la senu-mi cu caldura pre cei ce nu mai suntu [de multu . . .

Domnesce-o tainica tacere. . . prin lumea larga ratacescu. . . Sí numai sciu unde me afli, sí numai sciu de mai traiescu — Sí numai sciu de mai traiescu!?

Boziasiu 1889.

V. B. MUNTESCU.

DIVERSE.

Cronica. — **Fondatiune pentru pensiu-narea preoților** și-a propus a înființa Escelenția S'a Pre Sântitulu Domnu Archiepiscopu și Metropolitu *Dr. Ioanu Vancea de Butés'a*; și spre acestu scopu a și depus din partea s'a 5000 floreni v. a. provocându la contribuii benevole și pe Clerulu și poporulu din intréga archidieceș'a de Alb'a-Julia și Fagarasiu. Inchinându-ne nemarginitei generositati și nesecatei darnicii a Înaltu Pre Sântiei S'ale Domnului Archiepiscopu și Metropolitu de Alb'a-Julia și Fagarasiu, dorimú cá Clerulu și poporulu de su pastorirea S'a se asculte viersulu Seu archipastorescu și se contribuie fiecare dupa potint'ia s'a la înființarea câtu mai grabnica a acestei fondatiuni, pentru de-a-se vedé ast'felu odata ascurata subsistent'ia preoților rurali pe tempulu cându acei'a ajungu la nepotint'ia de-a mai suportá grelele sarcini ale oficiului de pastori sufletesci. — Se traiésca gratosulu fundatoru, cá se védia însusi cu ochii sei beneventatele róde ale parentéscei s'ale ingrigiri și generósei s'ale darnicii.

Aniversarea proclamarii regatului romanu.

În 26 Martie n. — aniversarea proclamarii regatului românú — la órele 11 diminet'ia unu Te Deum s'a oficiatu în sfânt'a metropolie de I. P. S. S. metropolitulu primatu alu României, încunguratu de înaltulu cleru. La acestu serviciu divinú se afláu de față I. P. S. S. metropolitulu Moldovei și Sucevei împreuna cu P. P. S. S. episcopi, dlu generalu Florescu, presédintele senatului, dnii ministri, dlu primariu alu capitalei, mai multi domni senatori și deputati, dlu administratoru alu domeniului corónei, cas'a regala, functionarii superiori ai autoritatiloru publice, oficierii-generali și superiori aflati în capitala, precum și mai multe persóne de distinctiune. O garda de onóre din regimentulu 2 de linie se aflá însfruita în curtea metropolitului. La órele 12, MM. LL. regele și regiú'a au primitu consiliulu de ministri, care a adusú suveraniloru felicitari pentru aniversarea proclamarii regelui prin urmatóarele cuvinte: „Sire! Rogu pe Maiestatea Vóstra se-mi permita a-i aduce caldurósele felicitari ale consiliului de ministri, cu ocașiunea aniversarii proclamarii regatului. Acésta dí, care a realizatu dorint'iele cele mai scumpe ale țerii, este o dí de serbare nationala, în care gândurile totoruru suntú îndreptate cátra acela, sub a cărui conducere vitejšca și întielépta s'a potutu realizá acele dorint'ie. Se traiesci, Maiestate, ani multi și fericiti! Se traiésca M. S. regin'a! Se traiésca dinast'ia!“ Maiestatile Loru au binevoitu a exprimá viuele loru multumiri pentru caldurósele felicitari ce li-se aduceáu. Cu acésta ocașiune suveranii au primitu nenúmerate telegrame de felicitari din tóte unghiurile țerii și din strainatate. În capitala

unu mare numeru de persóne s'au grabitu a exprimá felicitariile loru priá înscrieri la palatu.

Siedint'ia publica a academiiei romane. În 29 I. tr. la 1 óra d. a. s'a tîenutu siedint'ia publica a academiiei române, cu urmatóarele lectiuni: Dlu G. Baritiu despre „Proiecte de tractate între imperatulu Leopold I. deoparte și între principii Transilvaniei și ai Munteniei de alta parte.“ Dlu V. A. Urechia despre „Edilitatea Bucuresciloru sub Ipsilanti Voda“ și „Din istor'ia besericei române.“

Deprinderea cu armele. Conformu unei ordinatiuni a ministrului honvedmei la deprinderile de arme din anulu acest'a voru luá parte toti rezervistii cari au fostu asentati în anii 1880, 1882 și 1884, precum și rezervistii cari n'au fostu la deprinderile de arme din anulu trecutú. Dintre rezervistii de cavalerie voru luá parte la exercitiile de arme în primavéra numai fostii voluntari. Pe ba'sa dispositiuniloru instructiunei de evidentia inse cei ce au motive potú fi scutiti dela exercitiile din anulu acest'a. Totu odata se face cunoscutu, cá tîmpulu, ce cinev'a î-lu petrece în spitalu pe tîmpulu exercitiului, nu se va computá cá tîmpu alu deprinderiloru, ér' pedepsele se voru esecutá dupa exercitiulu cu armele.

Pasapórtelc pentru Turci'a. În urm'a celoru mai nóue norme, pasapórtelc pentru Turci'a au de acum înainte se fie vidimate de consululu generalu turcescu din Budapést'a. Ministrulu nostru de interue a încunosciintiatu municipiile despre acéș'a. Cei-ce dorescu a avé hártii de legitimiatiune pentru trecerea în Turci'a, au se trimita deci consululu generalu turcescu 2 fl. 40 cr. taxa de vidimare, prelânga tax'a pasaportului.

Anticitati. În o gradina din Alb'a-Julia ce se afla pe loculu asiá numitu „clasií“ a dispusu societatea archeologica din acestu orasiu, cá se se sape în mai multe locuri și au datu în adêncime cárn la 2 metri de mai multe lucruri din anticitate. Au aflatu mai multe canaluri, fundamenturi, cari júdecându dupa modulu cum suntú zidite, te facu a credé, cá acolo trebue se fi fostu unu locu de scalda. E de totu frumósa suprafață edificiiului, care e formata în 8 unghiuri și e pardosita cu mosaicuri în 8 și în 4 unghiuri; 8 unghiurile suntú rosii, ér' 4 unghiurile suntú negre. Au aflatu mai multe tîevi facute din lutu, cárn de 80 cm. de lungi în form'a tîeviloru nóstre, ce le folosimu la cuptóre, numai cátu au pe la midilocu câte o gaura; alte tîevi suntú în 4 cornuri, largimea e cá și a celoru rotunde, dar' în lungime nu numera mai multu cá 20 cm. Au aflatu mai multe caramidi cárn de 30 cm. de lungi și 20 cm. late, pe cari se afla unu semnú în form'a unei inimi séu a unei frundé apoi e scrisu: LEG. XIII. G. (Legion XIII Germanica); au aflatu și bucati de marmura, ce face pe societate a sperá, cá déca voru fi norocosi a aflá marmur'a cea mare, voru aflá mai multe inscriptiuni folosítóre.

De siguru cá în acelu locu voru poté descoperi inca și mai multe lucruri, cari voru aduce mare serviciu istoriei.

Amant'a fostului Rege alu Serbiei Milanu.

În pomposul castelu asă numitu Topcideru din apropierea Belgradului traiesce de câțiv'a ani o tēnera dama, a carei frumsetie nu de multu încă eră admirata și la P. s't'a. De cându acēsta perfectă frumsetia s'a dusu în Sērbia, ea nici unu momentu nu a parasitu castelulu dela Topcideru, încunguratu cu ziduri înalte, și afara de Milanu nici unu moritoriu nu a potutu sē se laude cu ace'a, că ar' fi fostu primitu de ea. Dīnarele straine spunu, că în cercurile intime dela Belgradu și Pest'a se vorbesce acum fōrte multu despre acēsta amica a ex-regelui Milanu. S'a dīsu între altele, că abdicerea regelui Milanu ar' fi în fōrte strinse relatiuni cu sēmtiementele ce regele Milanu ar' avē cātra acēsta dōmnă și că dēnsulu ar' fi parasitu tronulu pentru a se devotā dēnsei. Nu se pōte inse dā crediementu acēstei afirmari. Dōmn'a acēst'a este fiic'a unui ampoiatsu de gara, și atātū ea, cātū și alte dōne surori ale s'ale suntu de o frumsetia înaintea carei'a rămāne uimitu ori și cine. Cea mai mare se logodī cu unu barbatu bogatu, Somoskeőy Géza, dar' care nu potū se o ia de nevēsta, că-ci în urm'a unei aventuri a s'a a trebuitu se fuga din tiēra. A dōu'a sora se maritā dupa unu profesoru de limb'a franceșă și englesă, dar' luāndu-o de nevēsta a iacutu cea mai mare gresielă de limbă, că-ci nepotēndu se tiēna trasura pentru nevēsta-s'a, acēst'a fugi cu unu bogatu cavaleru. Cea de-a treia — despre care e vorb'a aci — este și cea mai interesanta și cea mai norocōsa dintre tōte. Se maritā dupa unu membru alu familiei Tōmōy, care în curēndu dupa-ce o luā facū bunatatea — pentru nevēsta-s'a — se mōra și se-i lasē unu venitu anualu de sēșe mii floreni. Cea ce nu eră destulu pentru o dama, care voiā nu numai prin frumsetia s'a se fia vestita, dar' și prin toaletele și pomp'a cu care traiesce. De ace'a nu refusā propunerile unui altu domnu, care-i asigurā o viētia lucuōsa, dar' pe care i-lu parasise îndata ce facū cunoscintia cu Milanu. Acēst'a îndata ce a vedītū-o, s'a înamoratū de ea și mergēndu la Belgradu, i-a scrisu la scrisori un'a mai sentimentală decātū alt'a, pāna ce acēst'a a și venitu și s'a instalatū la palatulū din Topcideru, unde se poteā mândri că e adorata de unu rege.

Notitie. Diece porunci pentru crescerea copiiloru. Mari'a Landmann estrage din praes'a facuta urmatōrele 10 porunci pentru crescerea copiiloru: — 1. Cresce-ti însuti copii tei. Nici unu ajutoru strainu, ce ti-lu iei în casa, nu-ti va potē în adeveru ajutā la acēst'a. Cine vrē se creșea copii, trebue se-i stapēnesca, respective sē se bucure de o deplina auctoritate în ochii loru. — 2. Ocupa-ti copii. Lasa-i sē se jōce, ori se lucreze, dar' nu-i sili. Unu copilu silitu e superatiosu, spiongiu și neiscusitu; unulu care se ocupa în modu frescu e placutu, bunu și norocosu. — 3. Lasa pe copii se larmuēca. Nu pretinde cā în ocupatiunile loru se fie totu linișciti. Dēca e cā unu copilu sē se desvōlte sanetosu în privint'a corpului și a spiritului, trebue se-si întrebuintieze membrele dupa placu, apoi se vorbēca, se rīda, se strige, se-si descepte fantasi'a, nu numai privindu lucrurile, dar' și producēndu. Naturalu, cā tōte la tēmpulu și la loculū loru. Asia dar' alu 4-lea: lasa copii în odai'a loru, dēca ai visite. Iubirea materna te face se-i prezentezi ōspetiloru, se-i pūni sē se produca ce cunoscintiele loru și se-i lasi a fi laudati și admirati în presentia loru. Acēstu lucru inse pentru ōspeti nu e tocmai placutu, er' pentru copii primejdiosu. Ei voru deveni egoisti, inchi-puiti, laudarosi, în faci'a ōspetiloru nu se potu

mișcā dupa voie și siedu siliti. Dēca totusi vrēi a-i presentā, durat'a se fie fōrte scurta și se nu devina obiectu de discutatu. — 5. Nu-ti laudā ori dojeni copii în faci'a strainiloru. — 6. Tiēne strictu la ordine, inse ingadue din cându în cându, dēca e necesitate. — 7. Fii consecuentu și impreuna asprimea cea mai mare cu o adeverata blāndētia. Nu dojeni ori pedepsi pe copii pentru lucruri de nemica, cā și cum ar' fi comisū mari gresieli, dar' nici gresielile mari nu le lasā nepedepsite; ai opritu cev'a, tiēne strinsu la preceptu. — 8. Copii nu suntu obiectu de jocarfe. Nu tractā cā pe atari și nu lasā pe alții se-i tracteze. Ei n'au venitu pe lume cā se-ti implinēca dorintiele, nici se-ti lingusiasca egoismulu, ori pentru a tiēne tīe sēu altor'a de uritu, ci pentru vointia loru. Din acēst'a urmēza: — 9. Copii suntu în anumite impregiurari persōnele principale în casa, dar': 10. Acēst'a se nu o observe!

Voluntariu — pe speșele statului.

I. Strengariu: Ti-s'a implenitū, deja tēmpulu de închisōre.

II. Strengariu: Da, că-ci numai pe unu anu am fostu judecatu.

I. Strengariu: Și cum s'a întēplatū de te-a prinsu?

II. Strengariu: De buna voia m'am insinuatū, cā nu mai aveām din ce se me sustiēnu.

I. Strengariu: Atunci potu dice cu totu dreptulu cā ai fostu voluntariu de unu anu — pe speșele statului.